

Vlaams
Parlement

stuk **2121** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 20 juni 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van de heren Chris Janssens, Joris Van Hauthem, Filip Dewinter
en Frank Creyelman, mevrouw Marijk Dillen
en de heer Christian Verougstraete

betreffende de schending van de mensenrechten
in Turkije door de Turkse regering

TOELICHTING

Toen de Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), de partij van premier Tayyip Erdogan, in 2002 de macht in Turkije overnam, trof ze een seculier overheidsapparaat aan dat niet echt AKP-gezind was. De toenmalige Turkse president was anti-AKP en had een vetorecht, het leger was openlijk vijandig, de universiteiten werden bevolkt door seculiere Turken, de rechterlijke macht verdedigde de seculiere staat. Thans is de president een ex-AKP minister, is het leger bedwongen, heeft de AKP de universiteiten zo goed als onder controle en is de rechterlijke macht in handen genomen. Sinds zijn aantreden is premier Erdogan er m.a.w. in geslaagd een steeds grotere machtsconcentratie rond zich te verzamelen.

Een machtsconcentratie die Erdogan gebruikt om iedere kritiek op zijn beleid de kop in te drukken. Zo vermeldt het jaarboek 2013 van Amnesty International over Turkije dat de vrijheid van meningsuiting er sterk wordt beperkt zowel in de media als in de burgerlijke maatschappij. Niet-gewelddadige uitingen van een afwijkende mening over politieke thema's en openbare kritiek op hoogwaardigheidsbekleders en openbare instellingen zouden volgens het jaarverslag vaak aanleiding geven tot strafvervolging. Een eerlijke rechtspleging wordt hierbij niet gewaarborgd. Zo vermeldt Amnesty International onredelijke termijnen van voorhechtenis, veroordelingen op basis van onvolledig of onbetrouwbaar bewijsmateriaal, veroordelingen op basis van geheime getuigenissen enzovoort. Het rapport maakt daarenboven melding van het martelen en het onmenselijk behandelen van gevangenen. Een ander thema dat in het jaarverslag van Amnesty International aan bod komt is het onevenredig gebruik van geweld tegen vreedzame betogers.

Van dit excessieve geweld tegen vreedzame demonstranten was de wereld de afgelopen weken nogmaals getuige. Toen enkele milieuactivisten op 28 mei 2013 geweldloos betoogden tegen de geplande vervanging van het Gezipark in Istanbul door een winkelcentrum, werden ze hardhandig aangepakt door de politie. Dit brutale politieoptreden zou de dag daarop duizenden verontwaardigde Turken naar het park doen afzakken. De daaropvolgende dagen zou het protest zich verder uitbreiden naar andere steden in Turkije en zou het zich meer en meer richten tegen het beleid van de regering van premier Erdogan en de toenemende islamisering van Turkije door regeringspartij AKP. De roep om democratie en het behoud van het seculiere karakter van de Turkse republiek weerklonk luid. Het antwoord van het regime op deze protesten bestond uit traangas, het waterkanon en de wapenstok. Terwijl president Abdullah Gül zich verzoenend opstelde en vicepremier Bülent Arinc zich verontschuldigde werd de opstelling van premier Erdogan steeds harder en onbuigzamer. Op 11 juni jongstleden verklaarde hij in het Turkse parlement dat zijn regering geen mededogen zal kennen voor de betogers. Dezelfde dag begon de politie met het gewelddadig ontruimen van het Taksimplein in Istanbul waar de betogers zich die dag hadden verzameld. Het resultaat van deze politieacties liep op tot meer dan 5000 gewonden en 4 doden. De daaropvolgende dagen zou het tafereel van gewelddadige ontruimingen door de Turkse politie zich veelvuldig herhalen. Keer op keer verzamelden betogers zich op het Taksimplein, deed premier Erdogan een aantal dreigende uitspraken waarna het politiegeweld van start ging. Recent ontwikkelde zich onder impuls van de Turkse choreograaf Erdem Gündüz een nieuwe vorm van protest. Het zogenaamde 'standing man'-protest waar een demonstrant zonder spandoek of demonstratiebord gewoon stokstijf zonder een woord te zeggen blijft staan op straat. Ook dit ultra-vreedzame teken van protest wordt echter niet door de ordetroepen van premier Erdogan getolereerd. De 'standing man'-demonstranten worden dan ook stelselmatig gearresteerd.

Bovendien is de persvrijheid in Turkije ronduit belabberd om niet te zeggen onbestaande. De Amerikaanse denktank Reporters Without Borders publiceerde onlangs 'The World Press Freedom Index 2013' waarin 179 landen werden onderzocht. Turkije eindigde op

plaats 154, net voor Wit-Rusland en Afghanistan en achter een militaire dictatuur als Birma.

Gezien de recente uitspraken van premier Erdogan en het daaropvolgende losbarsten van onevenredig overheids geweld tegenover de manifestanten, kunnen we niet anders dan vaststellen dat premier Erdogan persoonlijk verantwoordelijk is voor de talloze gewonden en de minstens vier doden ten gevolge van dit geweld.

Paradoxaal is het deze Tayyip Erdogan die moet zorgen dat Turkije zal voldoen aan de criteria van Kopenhagen voor de toelating van nieuwe lidstaten tot de EU. Volgens deze zes criteria moet een kandidaat-lidstaat:

- over stabiele instellingen beschikken;
- de democratische principes respecteren;
- de mensenrechten respecteren;
- een functionerende markteconomie hebben die bestand is tegen de concurrentie van de interne markt;
- het acquis communautaire overnemen en toepassen in eigen land;
- een Europees land zijn.

De recente gebeurtenissen in Turkije tonen aan dat dit land niet voldoet aan minstens twee van de vooropgestelde toetredingscriteria. Het recente onevenredige geweld en de repressie in Turkije zijn immers een schending van zowel de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Er kan dan ook worden besloten dat Turkije de mensenrechten zoals neergeschreven in deze verdragen niet respecteert. Daarnaast toont de repressie die er momenteel heerst in Turkije tegenover de vreedzame oppositie aan dat dit land de democratische principes niet respecteert. Aangezien in 2002 het voldoen aan de Kopenhagencriteria als voorwaarde werd gesteld voor het opstarten van de toetredingsgesprekken, en Turkije duidelijk niet meer voldoet aan deze criteria, dienen deze gesprekken te worden stopgezet.

Chris JANSSENS

Joris VAN HAUTHEM

Filip DEWINTER

Frank CREYELMAN

Marijke DILLEN

Christian VEROUGSTRAETE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;
 - 2° het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten;
 - 3° het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens;
- overwegende dat:
 - 1° het Turkse regime buitensporig en onaanvaardbaar geweld gebruikt tegen vreedzame demonstranten;
 - 2° dit onevenredig geweld naast duizenden gewonden het leven heeft gekost aan minstens vier personen;
 - 3° dit geweld een schending is van zowel de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens;
 - 4° uit het jaarrapport 2013 van Amnesty International blijkt dat de Turkse overheid de vrijheid van meningsuiting strafrechtelijk beperkt;
 - 5° overheidsrepressie met als doel democratische oppositie en protest te verhinderen niet in overeenstemming is met de waarden eigen aan een democratische rechtsstaat;
 - 6° de mensenrechtensituatie in Turkije en het optreden van de Turkse overheid niet in overeenstemming is met het tweede en derde Kopenhagencriterium voor toelating van nieuwe lidstaten tot de Europese Unie;
- veroordeelt:
 - 1° het onevenredige geweld dat de Turkse overheid gebruikt tegenover de vreedzame betogers op en rondom het Taksimplein, het Gezipark en op andere plaatsen in Turkije;
 - 2° de repressieve houding van de Turkse regering tegenover geweldloze oppositie in het algemeen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° de Turkse overheid ten strengste te veroordelen voor het niet naleven van de democratische beginselen en de vrijheid van meningsuiting;
 - 2° de Europese Unie op te roepen om de toetredingsgesprekken met kandidaat-lidstaat Turkije stop te zetten;
 - 3° de federale regering te verzoeken om eveneens de Europese Unie op te roepen om de toetredingsgesprekken met kandidaat-lidstaat Turkije stop te zetten.

Chris JANSSENS

Joris VAN HAUTHEM

Filip DEWINTER

Frank CREYELMAN

Marijke DILLEN

Christian VEROUGSTRAETE